

Yeşaya, otuz ikinci bölüm

- I. Yahuda'yla ilgili peygamberlikler (1-12)
- II. Uluslarla ilgili peygamberlikler (13-27)
- III. Efraim ve Yahuda'yla ilgili uyarıcı önbildiriler (28-35)**
 - A. Samiriye'ye uygulanan sıkıdüzen Yahuda için de bir uyarı oldu (28).
 - B. Yerusalem (Ariel) ve Yahuda gelecek olan yargı konusunda uyarılır (29).
 - C. Yerusalem'in yıkıma uğraması yakındır (30).
 - Ç. Yerusalem'e saldırılmasının bir özeti bildirilir (31).
 - D. Mesih'in egemenliğinin simgesi olan Hizkiya'nın yönetimi anlatılır (32).**
 - 1. Reformların halk arasındaki olumlu sonuçları (32:1-8)**
 - 2. Asurlular'ın saldırısının oluşturduğu sorunlar (32:9-14)**
 - 3. Özellikle Mesih'in egemenliğinde gerçekleşecek olan, ama aynı zamanda Asur'un saldırısından sonra da oluşan mutlu yaşam koşulları (32:15-20)**

32:1 bir kral doğrulukla krallık edecek: Kimileri Yeşaya'nın, Sanherib'in yenilgisinden hemen sonra Kral Hizkiya'nın ülkede Mesih'in egemenliğini kurmasını beklediğini ileri sürer. Ne var ki, bu bölümde açıklanan egemenin öznitelikleri ne Hizkiya'yı ne de başka bir insanı betimler. Bu nedenle bu peygamberliğin Mesih'te tamamlandığına ilişkin yorum en uygun olanıdır. Mesih'in egemenliğini kuracağı zamanı ne Yeşaya ne de diğer peygamberler kesin olarak belirtti (9:7; 11:1-5'le ilgili notlara bakın; Yeremya 23:5,6; Daniel 7:13,14; Zekarya 9:9; Yuhanna 5:27).

reisler adaletle hükmedecekler: Tanrı'nın kurduğu düzene göre, her devlet görevlisi sorumluluklarını O'nun temsilcisi olarak yüklenmelidir (Süleyman'ın Meselleri 8:14-16; Romalılar 13:1-5; 1. Petrus 2:13,14). Çağlar boyunca bazıları Tanrı tarafından görevlendirildiklerini anladı, ancak çoğu bunu anlamadı. Bu ayette söz konusu olan bakanlar, Mesih'in egemenliği sırasında görevlendireceği yetkililerdir. Mesih İsa'nın elçileri ve inanlıları bu önderler arasında olacaklardır (Luka 22:30; 1. Korintliler 6:2; 2. Timoteus 2:12; Vahiy 2:26,27; 3:21).

doğruluk, adalet: Tanrı dünyayı adaletle, ulusları doğrulukla yargılar (Tekvin 18:25; Mezmur 7:11; 9:8). Aynı özellikler Mesih'in egemenliğini de betimler. Mesih'in egemenliğinin temeli olan doğruluk ve adalet, Yahudalılar'ın altında yaşadıkları yönetimin nitelikleriyle çok büyük ölçüde çalışmaktadır (1:15-23; 3:1-12).

Mesih'in doğruluğu ve adaleti şöyle betimlenir:

1. İsa Mesih her tür kötülüğü yargıladı (Matta 7:22-23; 12:36; 15:18-20.) İnsanlara acıyarak günahlarını bağışlaması, O'nun günahı hafife aldığı biçiminde kesinlikle yorumlanmamalı (32:3). «Artık bundan sonra günah işleme» uyarması, O'nun günaha göz yummadığını kanıtlar (Yuhanna 8:11).
2. İlk Mesih inanlıları topluluklarında kutsal bir yaşam düzeni olmasına büyük önem verildi (1. Korintliler 5:5,7,11,13; 1. Timoteos 1:20).
3. Son yargıyla ilgili uyarılar açıkça bildirilmiştir (Matta 7:23; 12:37; 13:39-43; Vahiy 20:12,13).

32:2 insan: Bu ayette «insan» olarak çevrilen sözcük, İbranice'de «adam» anlamına gelen «ış» sözcüğüdür; Zekarya 6:12'de de Mesih için kullanılır. Burada Mesih'i betimleyen nitelikler 25:4'te Tanrı'yı da betimler. Tanrı-Adam olan İsa Mesih'ten başka hiç kimse, tüm insanlar için bu ayette belirtilen destek ve sığınak olamaz.

örtülü bir yer: İsa Mesih Tanrı'nın günaha karşı öfkesini yüklenerek O'na sığınan günahlıyı bütün cezalardan korur. «Örtü» sözcüğü Mesih İsa'nın Tanrı'yla insanlar arasındaki aracılık görevini vurgular (4:6). Mesih, inanlılarını insanların düzenlerinden de korur (Mezmur 31:20).

çorak yerde akar sular gibi: (35:6b,7a; 41:18; 55:1; Yuhanna 4:14; 7:37)

yorucu diyarda: Yorucu sözcüğü bir soruyu gerektirir. Bu kişiler neden yoruldu? Yolculuktan mı? İş yapmaktan mı? Gündelik sorumluluklarını yerine getirmekten mi? Dayanıklılığı azaltan ayartmalar ve baskı yüzünden mi? Bu gibi durumlar «yorucu bölge» sayılabilir. Denemelerin yakıcı ışınları Orta Doğu'da kavurucu olduğu gibi Avrupa'da da yakıp kavurur; şehvetin rüzgarı Afrika çöllerinde estiği gibi kutuplarda da eser. Tanrı, kişiyi yıpratana denemelere karşı saklanacak yer olarak Kendisini sunar.

büyük kaya gölgesi gibi olacak: Şiddetli fırtınalar kayanın oyuklarına sığınanlara dokunmaz; çünkü fırtınanın gücü kayaya çarpar. Kaya yakıcı güneşin ışınlarını da emer, gölgesinde saklananları korur. (Güneşin ışınları yalnızca olumsuz sayılan yakıcı zorluklar olmayabilir.

Örneğin, yararlı görünen başarının ya da zenginliğin yakıcılığı ve yıkıcılığından da korunmak gerekir.) Kendisine inananlar için kaya olan İsa Mesih (1. Korintliler 10:4) günahın yol açtığı Tanrı öfkesini üstüne alır, Kendisine sığınanı bu öfkeden korur. Bununla birlikte, inanlının karşılaştığı her durumda onun üzerine koruyucu bir gölge çeker. Öğrencileri için Mesih İsa, başarılı (Luka 10:17-20) ve başarısız (Matta 17:14-20) oldukları zaman ya da tehlikede bulduklarında (Matta 8:23-27) sığındıkları sağlam Kaya'ydı.

32:3 görenlerin gözleri: Yumulmuş göz, tanrısal ilkeleri öğrenmek ya da uygulamak istemeyen kişinin tutumunu simgeler (Hezekiel 12:2). Gerçeğin reddedilmesinin sonuçlarından bazıları şunlardı:

1. Kişi ruhsal körlüğe teslim edilir (6:9,10; 29:10-12; Matta 6:22,23).
Kişinin ruhsal konuları algılama yeteneği kaybolur. Kutsal ilkeler yaşam için yetersiz görülür. Kişinin düşünceleri, duyguları ve davranışları artan bir ölçüde Tanrı'nın bildirdiği gerçeklerden sapar.
2. Kişi ruhsal sağırlığa teslim edilir (Yeremya 35:15).
Kulaklarını tıkayan bir kişi, Tanrı'nın insana her gün gösterdiği sevecenliği, Sözü'nün öğretisini, uyarı olarak gönderdiği sıkıntıları ya da seslenişini önceleri bir parça, sonra ise tümüyle duyamaz olur.
3. Kişi çabucak ve bilgece olmayan kararlar vermeye eğilim gösterir.
Örneğin, İbrahim (Tekvin 12:10-13 16:1-2); on casus (Sayılar 13:31-33)
4. Tanrı Sözü çarpıtılmış bir biçimde bildirilir (Yeremya 14:14,15; 23:21,32; 27:15; 29:9,31).

Ruhsal düzeltilme gözlerin açılmasıyla başlar. İnsanlar kendi özniteliklerini, sürdürdükleri yaşam düzenini ve yaşadıkları ortamı Tanrı'nın bakış açısıyla değerlendirir ve ona göre değiştirirler. Mesih'in egemenliğinde ruhsal körlük olmayacaktır (29:18; 35:5; Matta 13:16).

İşitenlerin kulakları dikkatli olacak: Yahudalılar Asurlular'dan korunmak için kentlerini sağlamlaştırmaya (22:7-11) ve savunma antlaşmaları yapmaya kalktılar (30:1,2; 31:1). Bu çabalar paniği artırarak Tanrı'nın sesinin işitilmesini engelledi. Yahudalılar'ın yapacağı şey, kayanın örtüsüne sığınmak (32:2) ve kendi yarattıkları telaşı dindirmektir. Ancak o zaman Tanrı'nın ince sesini duyabilirlerdi (32:17). Bu noktada İlyas akla gelmektedir (1. Krallar 19:[1-]11,12).

32:4 tez canlılar: Tez canlılar, Tanrı'nın öğretileri ve uyarılarını inceleyip anlamak için, kendi hareketlerinin ve kararlarının nasıl bir sonuca yol açacağını önceden düşünmek için zaman harcamayanlardır. Dikkatleri ve ilgileri bir şeyden ötekine çabucak uçar. Özellikle ruhsal konulara gelince ilgilerinin yoğunluğu hemen çabuk dağılır. Ne var ki, bu kişilerin özyapısı değiştirilecekti. Bu insanlar ruhsal ilkeleri kavramak ve içtenlikle benimsemek üzere yetenekli kılınacaklardı. «İşitenlerin kulakları dikkatli olacak» (32:3); tanrısal gerçekleri kabul edeceklerdi (28:16). Bu değişikliği gören (ve bekleyen!) Tanrı onları, öyle bir anlayışla ödüllendirecekti ki ruhsal hazineler önlerinde açılacaktı. Artık bu kişilerin her durumun içyüzünü anlama yetenekleri olacaktı.

bilgiyi anlayacak: Dirilişinden sonra İsa Mesih, Kutsal Yazı'yı anlasınlar diye öğrencilerinin zihinlerini açtı (Luka 24:45). İsa Mesih'i Tanrı ve günahattan tek Kurtarıcı olarak tanıyan herkese Kutsal Ruh, ruhsal gerçekleri anlama gücünü armağan eder (1. Yuhanna 5:20).

pelteklerin dili açıkça söylemekte tez olacak: Peygamberler eski çağlarda ruhsal konuları doğru anlatabilen kişilerin azınlıkta olduğunu anlatırlar (Yeremya 14:14,15; 23:21,32; 27:15; 29:9,31). Birçokları, tanrısal ilkeleri duymuş olmalarına karşın bu gerçeği reddetti. Bu nedenle anımsadıkları ayrıntıları iyice karıştırdılar (28:7-11). Ne var ki Tanrı, onların tutumlarını

değiştirecek, gerçeği öğrenmek istediklerini görünce bu kişilerin bilgisini ve anlayışını artıracak. Yüreklerinden taşanı konuşacakları için (Matta 12:34,35) akıcı ve çekici bir biçimde birbirlerini ruhsal alanda geliştirebileceklerdir. Dilleri «usta bir yazıcının kalemi» olacak (Mezmun 45:1; Çıkış 4:10-12; Yeremya 1:6-9; Matta 10:19,20).

Eğitim görmemiş Galileli balıkçılara gösterilen Tanrı kayrasını onları, müjdeyi aydınlatıcı ve ikna edici bir biçimde bildirmek için donattı. İsa Mesih'in her inanlısı kendi yetersizliğini bilir. Tanrı'nın ona İsa Mesih'i güçlü bir biçimde bildirme yeteneğini sağlamasını dilemelidir (Matta 10:19-20; Markos 13:11; Luka 12:11,12).

32:5 ahmak: İbranice, «nabal» (Tesniye 32:6; 2. Samuel 3:33; Mezmun 14:1; 39:8; 74:22). Adı Nabal olan kişi (1. Samuel 25) ahmaklık niteliklerini yansıtıyordu.

Artık ahmağa asil ve cimriye cömert denilmeyecek: Tanrı Sözü halk arasında iyi bilindiği dönemlerde, her şey ve herkes o kutsal tekbiçime göre değerlendirilir. Dış görünüş artık göz boyayamaz. Biri parlak yeteneklerle ışıldamasına karşın kötü bir özyapısı varsa, sahip olduğu yetenekler insanların onun özyapısını görmelerini engellemez. Öznitelikleri düşükse, bir kişinin zengin olması ona onur kazandırmaz. Ancak Tanrı'nın kutsallığıyla ölçülerek bir şeyin ya da bir kimsenin «iyi», yani Tanrı katında aranan niteliklere sahip olduğu söylenebilir. Bu keskin ruhsal algılama yetenekleri, doğrulukla egemenlik Süren'in yönetiminde yaygın olacak. O zaman günaha günah, iyiliğe iyilik denecek, her şeyin etiketi tam uygun olacaktır.

32:6 Ahmak, fesat işlemek ...: Kötü adam onurlu bir aşamaya ulaşsa bile, onun özyapısı kötülükten arınmış olmaz. Tam tersine, kazandığı saygı ve yetki, kişisel kazancını ve kötülüğünü artırması için araç olur. Özü acı olan bir ağaç iyi toprakta bile acı meyve verir. Alçak bir adamın yüksek aşamaya yükseltilmesi utanç verici bir olay, bir yolsuzluktur.

Ahmağın kötülüğü iki yönlü olur:

1. Tanrı'ya karşı sapık sözler söyler. Nasıl şeytan Eden Bahçesi'nde Tanrı Sözü'nü yalanlamayı amaçladıysa, iğrençlik sürdüren kişi de Tanrı Sözü'nü kendi yararına çevirmeye çalışır ya da doğrudan onun güvenilmez olduğuna insanları inandırmaya çabalar. Tanrı Sözü'ne bağlı kişiler, kötülük işleyenlerin amaçlarını hemen anlarlar (32:5).
2. Kötülük işleyenler aç olanları aç bırakır, susuz olanlardan su esirger. Toplumu kazıkladıkları, yaşam için en temel gereksinimleri sağlamaktan kaçındıkları yazılmıştır (10:1-4). Başta insanların ruhsal gereksinimlerinin savsaklandığı unutulmamalıdır (Tesniye 8:3; Matta 4:4).

32:7 yoksul doğrulukla söylese bile: (29:21; 1. Krallar 21:1-16[-29])

kötü düzenler tasarlar: Bu cümlede İbranice'de vurgulanan bir sözcük Türkçe metninde eksiktir. Cümle şöyle okunmalı: «O kötü düzenler tasarlar». Yani, «o cimri olan», sinsi girişimlerle yoksullara karşı düzen kuracaktı.

32:8 asil olan asil şeyler tasarlar: Erdemli bir adam erdemli işleri yapmak için olanak bulur ya da yaratır. Kişinin yararlı etkinlikler göstermesi bulunduğu durum ya da çevreye değil, özyapısına bağlıdır.

asil şeylerle dikili duracaktır: (Mezmun 41:1; 112:6,7,9; Süleyman'ın Meselleri 11:24; Luka 6:35,38; 2. Korintliler 9:6; İbraniler 13:16)

32:9 Ey kadınlar ... kızlar: Yerusalem'in kadınları, siyasal duruma aldırmayıp kendilerini eğlenceye vererek şımarık bir biçimde oyalanıyorlardı (3:16-23). Örneğin, İzebel Yehu'nun düzenlediği devrimi beklemiyordu (2. Krallar 9:30-37) ve Atalya da Yehoyada'nın onu tahttan indireceğinden habersizdi (2. Krallar 11:4-20).

kalkın, sesimi işitin: Yeşaya kendi rahatına bakan kadınları, Tanrı Sözü'nü saygıyla duymak için ayağa kalkmaya buyurdu. Tanrı Sözü'nü saygıyla duymak, «rahatsızlığın» ilk adımıydı! Kadınlar ve kızlar tembelce sırt üstü yatıp kaygısız bir yaşam sürmekten vazgeçmeye çağrıldılar. Bundan başka, Tanrı Sözü'nün onların yaşam biçimlerinin kutsallıktan noksan olduğunu açığa vurduğu her noktada daha da «rahatsız» olmaya çağrıldılar. Kadınlardan tanrısal bir yaşam düzenini benimsemeleri bekleniyordu. Tanrı Sözü boşuna bildirilmez, her keresinde dinleyicilerin günahtan arındırılarak kutsal kılınmaları amacıyla duyurulur. Kişinin kutsal kılınması, bildirilen kutsal ilkelere uymasına bağlıdır. Bu nedenle dinleyicilerden her keresinde duydukları öğretiye uyum sağlamaları için karar beklenir (Yakup 1:21-25).

rahat içinde yaşayanlar: Bu deyim in çoğunlukla olumsuz bir anlamı vardır (Mezmur 123:4; Amos 6:1; Zekarya 1:15).

32:10 yılın üzerine günler geçecek: Yeşaya bildirdiği sıkıntının bir yıl ve birkaç gün içinde gerçekleşeceğini belirtti. Amacı, sıkıntının süresini bildirmek değil, başlangıcını saptamaktır (29:1'i karşılaştırın).

titreyeceksiniz: (5:25; 64:2; Tesniye 2:25; Mezmur 99:1; Yeremya 33:9)

kaygısız: Kaygısız (32:9,10,11) İbranice'de «bâtach» sözcüğüdür. «Güvenmek, emin olmak, tehlikeden korkmamak, emniyette olmak, yürekli olmak» anlamlarına gelir.

bağ bozumu sona erecek, yemiş devşirimi gelmeyecek: Belirtilen yiyeceklerin eksik oluşu (32:10), bu kadınlar arasında anne olanları özellikle endişeye düşürecekti. Kimi yorumcular ürünlerin yok oluşunun Asurlular'ın saldırısının sonucunda, bazıları da 5:4-7'de bildirilen peygamberliğin yerine gelmesinin sonucunda gerçekleştiğini düşünürler. Araç hangisi olursa olsun, Yahuda'nın ruhsal alanda ürünsüz oluşu kıtlığa yol açmıştı. Bunun için, Yahuda yıkıma teslim edildi (Yuhanna 15:6).

sona erecek, gelmeyecek: Türkçe'de bu fiiller gelecek zamanda yazılır. İbranice'de ise, ikinci geçmiş zaman olarak yazılır (sona ermiştir, gelmemiştir). Geçmiş zaman olarak yazılışı, başka ayetlerde de olduğu gibi (9:1; 14:27; 24:16), peygamberliğin gerçekleşeceğine ilişkin kesin güveni vurgular.

32:11 bellerinize çul kuşanın: Gelecek sıkıdüzene bakarak her bireyin en bilgece davranışı, günahtan Tanrı'ya dönerek günahı için tanrısal pişmanlık duyduğunu belirtmektir. Sıkıdüzene boyun eğen bir kişi onun hafiflenmesini umabilir. Nineve bu mutlu olayı bir kez yaşadı (Yunus 3:4-10). Öte yandan, Davut, geç de olsa günahını itiraf etmesine karşın çok ağır bir yargıdan geçti (2. Samuel 12:10-14). Yine de günahını itiraf etmesinin ölçülemez değeri vardı, çünkü bunu yapmadan Tanrı'yla yeniden doğru bir ilişki kuramaz ve Tanrı'yı kendi soyuna yansıtamazdı (Haberciler'in İşleri 13:22,36).

32:12 Güzel tarlalar için, meyveli asma için onlar dövünecekler: (Sayılar 11:5,[4-9])

32:13-20 Kadınların hem uyarılmaya hem de avutulmaya gereksinimleri vardı. Onun için Yeşaya erkeklere 30. ve 31. bölümlerde bildirdiği gibi, kadınlara da hem uyarıları (32:13,14) hem de vaatleri (32:15-20) ilettiler.

32:13 kavmimin: Tanrı, Yahuda halkının O'na ait olduğunu vurgular. «Benim halkım!» Yahudalılar'ın üzerine gelecek yargıyı belirtirken yüzü yaşlarla ıslandı, sesi üzüntüden kırıldı.

şenlikli şehir: Bu deyim çoğunlukla «kutsallıktan yoksun eğlenti» anlamına gelir (22:2; 23:7; 24:8; Tsefanya 2:15; 3:11).

ferah evleri: Sanherib Yahuda'dan 200.000 kişiyi sürdüğüne göre büyük bir olasılıkla birçok ev boştu (36:1). Sanherib'in başlattığı ıssızlığı Babililer sürdürdü.

dikenler ve çalılar bitecek: Hem halk hem de önderler Tanrı'nın kutsallığına karşı çok saygısızlık etti. Karşılık olarak kötü günlerin gelmesi doğaldı. Dikenlerle çalıların ürünsüz bağı kaplayacağını bildirişi gibi (5:6) Yahuda da aynı yargıya uğrayacaktı. Bu olay, birebir anlamıyla Yahuda bölgesinin büsbütün bozkıra dönüşü ya da simgesel anlamıyla kötülüğün çoğalması olarak yorumlanabilir.

32:14 saray ıssız kalacak: Önderlerin konutu boş kalacaktı. Kralın düşmana yenik düşeceği açıklanır. Bu peygamberlik Babil sürgünündeki koşullara uygundur, ama bundan önceki herhangi bir dönem için uygun değildir.

kalabalıklı şehir bırakılacak: Yahuda üzerine gelecek olan yargıyı daha da anlattıkça, Yeşaya'nın üzüntü, sıkıntı ve öfkesi artar. Bu durum gramerin kurallara daha aykırı, sözlerin gitgide karışık ve birbirinden daha kopuk oluşunda yansır. Bu görüngü Türkçe metinde belirgin değildir.

Ofel: Ofel, Yerusalemler'in bir semtiydi. Bugünkü Yerusalemler duvarının dışında kalır. Yahuda kralları Yotam ve Manasse, Ofel'in duvarını onardı ve yeniden yaptı (2. Tarihler 27:3; 33:14). Sürgünden sonra surların onarılması sırasında Ofel'in adı yeniden geçer (Nehemya 3:26,27).

ebedi: Bu ayette «ebedi» sözcüğü, aşırı heyecanın etkisi altında yazılan ya da bir düşünceyi vurgulamak için seçilen bir abartmadır. Şiir yazınında geçerli bir anlatım biçimidir. «Ebedi»nin anlamı 32:15'te «o vakte kadar» cümlesiyle kısıtlanır.

inler: (13:21; 34:14; Yeremya 50:39)

32:15 o vakte kadar: Sıkıdüzenin süresine belirli bir sınır konmuştu. Tanrı'ya kayrası için övgüler olsun!

üzerimize yukarıdan Ruh dökülecek: Eski Antlaşma çağı daha sürmekteyken İsa Mesih, insanları Tanrı'dan iyi armağanları dilemeye yüreklendirdi. Bu iyi armağanlar Kutsal Ruh'la aynı anlamdaştı (Matta 7:11; Luka 11:13). (Şimdiki kilise çağında Kutsal Ruh, inanlıya İsa Mesih'i kişisel Kurtarıcı olarak kabul ettiği anda armağan edilir [Romalılar 8:9; Haberciler'in İşleri 10:44]. Kutsal Ruh'un verilmesini dilemek gereksiz ve yersizdir.)

Kilise çağı, Kutsal Ruh'un inanlılar üzerine dökülmesiyle başladı (Haberciler'in İşleri 2:1-4). Dünyanın sonunda da Kutsal Ruh'un döküleceğine ilişkin birkaç vaat vardır (Hezekiel 37:14; 39:29; Yoel 2:28,29; Zekarya 12:10). Bu vaatler sürekli İsrail halkıyla ilgilidir.

çöl semereli tarla olacak: Bu tarımsal olayın ruhsal alana uygulanması, önceden günahtan kurtulmamış kişilerin Tanrı'yla sonsuz bir ilişki içine girerek ruhsal ürün vermeleri anlamına gelebilir. Kutsal Ruh bir inanlının yaşamında kutsal nitelikleri ve günahtan dönmüş yaşama yaraşır eylemleri oluşturur (Haberciler'in İşleri 26:20; Galatyalılar 5:22).

semereli tarla orman sayılacak: Bu cümlelerin ruhsal alana uygulanışı şöyle olabilir: Önceden Tanrı'yla sonsuz kurtuluş ilişkisine sığınmış olanlar «tarla» olarak sayılır; Kutsal Ruh döküldükten sonra da ruhsal ürünlerinin çokluğu nedeniyle «orman» olarak anılırlar. Çöl, tarla ve ormanın sıralanmasıyla, ruhsal doruğa doğru adım adım bir yükseliş belirtilir.

32:16 o zaman: Kutsal Ruh, doğrulukla egemenlik süren kralın yönetiminde şu sonuçları oluşturur:

1. Adalet ve doğruluğu
2. Esenlik, güvenlik ve sakinliği (32:17; 33:20)
3. Bol ürün (32:20)

adalet çölde ... doğruluk semereli tarlada: Adalet ve doğrulukla egemenlik süren kralın yönetiminde (32:1) Kutsal Ruh'un dökülmesi sonucunda bu erdemler, hem bireysel hem de toplumsal yaşamda bolca bulunur.

32:17 doğruluğun işi: Doğruluğun etkisi içsel ve dışsal esenliktir (Süleyman'ın Meselleri 11:11; 14:34; Yakup 3:18).

doğruluğun semeresi: Huzur (sessiz olma ve güvenme) doğruluğun ürünüdür. Her Mesih inanlısı doğruluğu armağan olarak alır (61:10, Romalılar 3:22, v.s.). O sakinlik içinde Tanrı'ya güvenebilir çünkü:

1. Günahından arındığını kesinlikle bilir (Romalılar 8:1).
2. Yaşamına dokunan her ayrıntının Tanrı'nın izniyle ve inanlının yararı için geldiğinden emindir (Romalılar 8:28).
3. Tanrı'nın her an yanında yer alacağını, yaşam boyunca onun Yardımcısı olacağını bilir (İbraniler 13:5,6).

32:18 selamet yurdunda ve emniyetli meskenlerde: Tanrı'nın seçtikleri saldırı korkusundan özgür olacaklar.

rahat yerlerinde oturacak: Tanrı'nın Mesih inanlılarına özellikle rahatlık verdiği dönemler şunlardır:

1. Akşam ve gece saatleri.
Çalışan kişi dinlenerek yorgunluğunu giderebilir; dua etmekle, inanlılarla paylaşımında bulunmakla, Tanrı Sözü üzerinde düşünmekle ruhunun tazelenmesini sağlayabilir.
2. İnanlıların toplantıları, inanlının Tanrı'yla vakit geçirdiği özel zamanlar.
Tanrı, inanlının Kutsal Söz'ü okuyup araştırmak, dua etmek, yaşamının yönünü denetlemek, geleceğini tasarlamak için ayırdığı özel zamanlar aracılığıyla onu dinlendirir, onu yeni bir güçle donatır.
3. Tanrı'ya inanmak ve O'nun bildirdiği ilkeleri izlemekle inanlıların her gün yaşadığı rahatlık (Matta 11:28,29; İbraniler 4:3a).
4. Hastalık ve sıkıntının zorunlu kıldığı sakinlik.
5. Ölüm (Daniel 12:13; Haberciler'in İşleri 2:26; Vahiy 14:13).

32:19 orman: Ormanın ağaçlarının sık oluşu gibi Asur askerlerinin de sayısı çoktu (10:18,19,33,34). Bundan başka, orman gururlu kişileri de simgeler. Mesih'in egemenliği kurulmadan önce gururlu kişilerin yıkılması gerekir. Bu ayette sözü edilen orman Tanrı'nın tüm düşmanları için genel bir simge olamaz mı?

dolu: Dolu Tanrı'nın yargısı için bir simgedir (28:2,17; 30:30). Tanrı'nın Asur'u yıkıma uğratması bunun bir örneğidir (30:30:31).

şehir: «Şehir» hangi kenttir? Şu olasılıklar var:

1. Nineve,
2. Yerusalem,
3. Son günlerde Yahve'nin düşmanlarının merkezi olacak kent.

32:20 bütün suların kenarlarında tohum ekenler: Asurlular'ın tehditleri karşısında büyük olasılıkla tarım ihmal edilmek zorunda kalınmıştı. Bölge dikenler ve çalılarla kaplandı, toprak ürün vermedi (32:12-13). Bu durum eziklik ve maddesel zararlar sonuçlanmış olmalı. Ne var ki, kralın doğrulukla egemenlik süreceği o günlerde ürün verebilen hiçbir toprak işlenmemiş halde bırakılmamalı. Taşlı, dikenli, yamaçlı, uzak, ümitsiz -- su kenarlarında bulunan her toprak -- verimli bir duruma getirilmeli. İşçiler bütün su kenarlarına tohum ekmeli. Tarımsal emekler ödüllendirilecekti (30:25; 35:1,2), işçiler de kutsanacaktı.

tohum ekenler ... size ne mutlu:

1. Tohum ekenler güvenilir işçiler olmalı.
Birçok insanın yaşaması tohum ekenin güvenilirliğine bağlıdır.
2. Tohum ekenler, ekilmek üzere verilen tohumun hepsini ekmeli. Tohum ekenlerin tohumu ambarda saklamaya, kendi yararı için satmaya, ekmekte gecikmeye hakkı yoktur.
3. Tohum ekenler tohumu yalnızca ürün vermesi garantili olan yerlere değil, her yere ekmek zorundadır («bütün»).
4. Tohumun getirdiği üründen çok, tohumun doğru biçimde ekilmesi önemlidir (55:11).

Bu benzetmeyle, Tanrı Sözü'nü yaymaya çalışan kişinin emeğinin ürününü görmese bile, Tanrı'nın amaçlarını gerçekleştireceğine güvenebileceğini anlıyoruz (55:11). Bu yararlı işi sürdüren kişinin dayanıklılığı övülmektedir (1. Korintliler 15:58). Engeller işçiyi sorumluluklardan vazgeçirmemeli, karşılaşılan zorluklar görevleri yerine getirirken dayanıklılığı sarsmamalı (Vaiz 11:1,6).

öküzle eşek: (30:24) Ekilecek tohumun en olumlu koşullar altında yetişmesi için öküzle eşek, ıslak toprağın üzerine basarak tarlayı hazırlardı.

size ne mutlu: Asur yenildikten sonra Yahudiler saldırıya uğramadan tarlalarını sürüp ekebileceklerdi. Ruhsal anlamıyla düşünüldüğünde, sonsuz gerçekleri yayarak insanları Tanrı'yla barışmaya çağırabileceklerdi. Her iki eylemi de gerçekleştirerek kutsanacaklardı (Koloseliler 3:17).